

Referat la poezia Psalm - As putea vecia cu tovarasie - scrisa de Tudor Arghezi

Debutul literar al tanarului Ion Theo sta sub semnul unei pronuntate si definitive rupturi. Prima poezie, Tatalui meu, publicata la numai 16 ani, se constituie intr-un repros adresat parintelui si totodata intr-o violenta contestare a acestuia. Petrecuta atat de tarziu si lasand o profunda rana sufleteasca, ruptura de tata va reprezenta de acum inainte sursa originara a operei lui Tudor Arghezi. Tonul contestatar de aici isi va gasi ecoul mai tarziu, in duritatea blasfematoare din ciclul Psalmilor.

In primul Psalm din Cuvinte potrivite (1927), resentimentul celui parasit e indreptat catre Parintele ceresc, o alta mare absenta a vietii poetului. Consecinta sfasierii launtrice si a neputintei de a comunica cu divinul e, in acest Psalm, o religiozitate piezisa, ce nu poate fi cautare smerita, ori preamarire a Domnului, ci ia forma unei revolte titanice. Lamentatia psalmistului abandonat in pustiu se preface intr-un rechizitoriu cu ton de sfidare. El cunoaste acum ispita adamica de a fi ca Dumnezeu (Facerea 3, 5). Ca o provocare la adresa divinitatii, creatura isi descopera valentele de Creator: "As putea vecia cu tovarasie / Sa o iau partasa gandurilor mele; / Noi viori sa farmec, noua melodie / Sa gasesc - si stihuri sprintene si grele". A crea inseamna, pentru poet, a zamisli din cuvinte o lume secunda, a-si depasi conditia precara, luand vecia insasi ca tovarasie. Tudor Arghezi a avut permanent constiinta acestui adevar: "Scrisul, nascocit de oameni ca o zamislire din nou a lumii, are o putere egala cu aceea exprimata in Geneza" (Dintr-un foisor).

Arta e, prin urmare, singura cale de inviesnire a sufletului. Ea izvoraste din sensibilitatea si priceperea artistului: "Orisicum lauta stie sa graiasca, / De-o apas cu arcul, de-o ciupesc de coarde, / O nelinistita patima cereasca / Bratul mi-l zvacneste, sufletul mi-l arde". Experienta rupturii de Dumnezeu il conduce pe Arghezi, cum exprima versurile anterioare, la poezie. Dorinta lui de a atinge Cerul se preface in cantare. Prin neimplinire, "patima cereasca" se poetizeaza. Ruptura se dovedeste benefica in plan estetic. Mai mult decat Creatorul care in-fiinteaza lucrurile numindu-le, Artistul are si puteri soteriologice: "Stiu ca steaua noastra, agera-n Tarie, / Creste si asteapta-n scripca s-o scobor. / Port in mine semnul, ca o chezasie, / Ca am leacul mare-al mortii tuturor". El e capabil, cu harul sau, nu numai de o noua Geneza, dar si de o mantuire a lumii de sub blestemul stramosesc; caci "leacul mare-al mortii" e tocmai nemurirea prin poezie.

Retorica revoltei inlocuieste, in acest Psalm, discursul afirmativ, de ruga si cant, al psalmistului biblic, cu acela negativ, de ofensa si repros. Psalmistul arghezian refuza sa aduca inaintea Domnului jertfa duhului umilit (Psalm, 50, 18). Orgolios, el renunta, practic, la orice jertfire. Din iubire exclusiva de Dumnezeu, aedul nu-si pune arta in slujba Cerului, chiar in schimbul dobandirii unor mici crampeie ale harului: "Pentru ce, Parinte, -as da si pentru cine / Sunetul de-ospete-al bronzului lovit? / Painea nu mi-o caut sa te cant pe tine / Si nu-mi vreau cu stele blidu-nvaluit". Poetul ocoleste calea ascezei si nu-si interzice voluptatea simturilor; dimpotriva, sfideaza eroic porunca divina si-si proclama suveran libertatea: "Trupul de femeie, cel imbratisat, / Nu-l voi duce

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

tie, moale si balan; I Numai suferinta cerului, pacat I Nu-i cu ea sa turburi apa din Iordan". Aici, "suferinta cerului" e suferinta pacatosului in cautarea lui Dumnezeu, iar "turburarea apei" e pacatul insusi. De vreme ce cautarea lui Dumnezeu ramane zadarnica, nici pacatul nu mai e interzis; Cerul nu va socoti ca un pacat "turburarea" / "suferinta" pe care el insusi o pricinuieste.

Titanismul arghezian isi gaseste expresia cea mai pregnantă in ultima strofa a poemului. Stapanit de sentimentul frustrării si al nedreptei ignorari, psalmistul se leapada definitiv de Dumnezeu, dar nu uita sa evoce comuniunea anterioara cu divinul: "Vreau sa pier in bezna si in putregai, / Nencercat de slava, crancen si scarbit. I Si sa nu se stie ca ma dezmiardai / Si ca-n mine insuti tu vei fi trait. Recunoastem in versurile acestui Psalm cateva din accentele tanguirii lui Iov. Asemeni acestuia, Arghezi blestema lumina existentei si binecuvanteaza stingerea in intunericul originar (Iov, 3, 3-7). Ca un Iov, poetul roman crede ca Dumnezeu e sursa tuturor relelor sale: "Ma clatin din intregul arcuirii mele, / stiind ca fara vina Tu nu ma vei lasa. / Si daca-s cu prihana, atunci de ce nu mor? / Ca, daca cu zapada fiinta mi-as spala-o / si de mi-as curati-o cu mainile curate, / Tu chiar si-atunci mocirla mi-ai da-o sa ma scald, / asa ca si vesmantul sa-mi fie prins de sila" (Iov, 9, 28-31). Dupa cum interpreteaza Nicolae Balota, "vointa argheziana de "bezna" si "putregai" (...) reprezinta limita exasperarii antdivine a poetului. A-si dori pieirea inseamna aici a dori pieirea lui Dumnezeu in el" (op. cit.).